herpy

SKILDPADDER

Chinese Softshell Turtle

Pelodiscus sinensis

Pelodiscus sinensis er en næsten helt vandlevende bløddelsskildpadde fra det centrale og sydlige Kina og Taiwan med læderagtigt skjold og en lang snorkellignende snude. Skjoldet bliver 25-33 cm langt, og dyret kan leve over 25 år. Arten er sårbar i naturen og kræver et stort, filtreret akvarium med blød sandbund, rent og varmt vand og fuld flugtsikring.

Familie: Trionychidae Tidligere navn: *Trionyx sinensis*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-33 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**25-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Akvatisk**
Biotop	**Vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 80 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Temperatur, nat	**22-26 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-40 cm
Vandtemperatur	**25-28 °C**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, færdigfoder, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**48-72 mdr.**
Kuldstørrelse	**8-30 æg**
Kuld pr. år	**2-5**
Inkubation	**50-65 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten er hverken på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Tjek altid den aktuelle lovgivning, inden du anskaffer dyret.

Om arten

Pelodiscus sinensis er en mellemstor bløddelsskildpadde i familien Trionychidae. Skjoldet (carapax) mangler hornplader og er læderagtigt og bøjeligt, især i siderne; midt på ligger et lag knogle under huden, men i kanterne er der ingen knogle. Skjoldet er rundt, fladt og olivenfarvet, ofte med mørke pletter. Bugskjoldet er orange til rødligt og kan have store mørke pletter. Hoved og ben er olivenfarvede foroven, med mørke pletter på hovedet og mørke striber, der udgår fra øjnene. Snuden er lang med rørformede næsebor, så dyret kan stikke den op over overfladen og trække vejret, mens kroppen ligger skjult i sand eller mudder. Fødderne har svømmehud og tre kløer. Alle mål i teksten er skjoldlængden.

Hunnerne bliver størst og når op til 33 cm, mens hannerne er mindre, op til omkring 27 cm. Hannerne har længere hale end hunnerne. Kønsmodenhed indtræder ved omkring 18-19 cm skjoldlængde og typisk efter 4-6 år. Nyklækkede unger er omkring 25 mm. Dyret kan leve over 25 år.

Arten er den mest opdrættede skildpadde i verden, fordi den bruges til fødevarer og i traditionel medicin, og flere hundrede millioner dyr handles hvert år. Dyr i handlen er derfor næsten altid opdrættet i stor skala. Artsafgrænsningen er ændret: bestande fra Nordøstkina, Rusland, Korea og Japan regnes nu som en selvstændig art, *P. maackii*, og lokale former i Vietnam, Hainan og andre dele af Kina som egne arter. Opdræt og udsætninger har blandet bestandene, så dyr i handlen kan være af blandet herkomst, og artsbestemmelsen er ikke altid sikker. Arten er sårbar i naturen på grund af høst til mad, tab af levesteder og sygdom.

Arten er hurtig og stærk og bider smertefuldt, når den bliver provokeret. Den er ikke et dyr, man håndterer.

Udbredelse og levested

Pelodiscus sinensis er oprindelig i Kina og Taiwan. I Kina findes arten fra Indre Mongoliet i nord til Guangxi i syd, blandt andet i provinserne Anhui, Fujian, Gansu, Guangdong, Guizhou, Hebei, Henan, Hubei, Hunan, Jiangsu, Jiangxi, Shaanxi, Shandong, Shanxi, Sichuan, Yunnan og Zhejiang samt Hongkong. Det oprindelige udbredelsesområde er svært at afgrænse, fordi arten i århundreder er blevet dyrket og flyttet af mennesker.

Udsatte og undslupne dyr har etableret bestande i en række lande uden for Kina, blandt andet i Sydkorea, Thailand, Malaysia og Filippinerne og på Hawaii, og arten er fundet i Spanien, flere andre europæiske lande og muligvis Brasilien. Kortet viser kun det oprindelige område.

> **Oprindelig udbredelse:** Kina og Taiwan.

LEVESTED

P. sinensis lever i langsomt strømmende ferskvand: floder, søer, damme, kanaler og bække med blød bund af mudder eller sand, og arten findes også i brakvand. På Hawaii ses den i moser og afvandingsgrøfter. Dyret ligger det meste af dagen nedgravet i bunden med kun øjne og snude fri og snapper efter byttedyr, der kommer forbi.

Arten kan udskille en stor del af sit urinstof gennem munden i stedet for gennem kloakken, og den dykker hovedet i vand for at skylle munden. Tilpasningen gør, at den tåler brakvand og vand af dårlig kvalitet bedre end mange andre skildpadder. I naturen lever den af fisk, krebsdyr, bløddyr og insekter samt frø fra sumpplanter. Den soler sig mindre end de fleste andre ferskvandsskildpadder.

Pasning

TERRARIET

Hold dyret i et stort akvarium eller et lukket kar, ikke i et almindeligt terrarie. Arten er næsten helt vandlevende, hurtig og aktiv og bliver stor. Et kar på 180 × 80 × 60 cm rummer op til 40 cm vand (omkring 570 liter) over sandet og plads til låget. Bredden betyder mere end højden, fordi dyret skal kunne vende og svømme frit. Planlæg efter voksenstørrelsen fra starten: unger vokser hurtigt, og et lille begynderakvarium bliver hurtigt for småt.

Bunden skal være 5-10 cm fint, vasket sand (legesand eller filtersand), fordi dyret graver sig ned, og fordi skarpt eller groft grus skraber skjoldet og giver betændelse. Dyret skal kunne nå overfladen med snuden, mens det ligger nedgravet, så lav et hævet sandområde så tæt under vandoverfladen, at det kan, og hold resten dybere, så dyret kan svømme frit. Fint sand kan stoppe filteret, så placér filterets indtag højt eller beskyt det.

Giv et skjul under vandet af glatte sten eller drivtømmer, som ikke kan flytte sig eller kollapse. Alt i karret skal være glat: ru sten og skarpe kanter giver skader og infektioner i skjoldet og bugskjoldet. Hold indretningen enkel, fordi dyret vælter og trækker i løse ting. Giv også en glat, skrå flade eller en rampe, hvor dyret kan komme helt op af vandet, selv om arten sjældent soler sig. En glat plade lagt over to glatte sten giver både skjul under vandet og en soleplads ovenpå.

Karret skal være helt flugtsikkert, og låget skal sidde fast, så dyret ikke kan skubbe det af. Arten er hurtig og kan bruge den lange hals som løftestang til at trække sig op over kanten. Den må aldrig sættes ud i naturen. Vand er tungt: 570 liter vejer 570 kg, så placér opstillingen på et gulv, der kan bære den. Hold ét dyr pr. kar.

TEMPERATUR

Vandet skal være 25-28 °C året rundt. Er vandet for koldt, går stofskiftet ned, og dyret fordøjer dårligt; er det for varmt, kan dyret blive overophedet. Brug en vandvarmer med termostat, og afskærm den og ledningen, eller placér den i en sump, fordi dyret ellers bider i den eller brænder fødderne på den. Et digitalt termometer med føler i vandet viser temperaturen.

Luften over vandet skal være 25-30 °C. Der er ikke noget fast hotspot: arten soler sig lidt og sjældent, så en varmelampe er valgfri. Er der en solplads, skal overfladen kunne blive 30-35 °C (lånt fra andre ferskvandsskildpadder).

Nattemperaturen er ikke dokumenteret; 22-26 °C i luften er et skøn, mens vandet holder sin temperatur. Vinterhvile er ikke dokumenteret som nødvendig, og vandet holdes varmt året rundt.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden er ikke dokumenteret for arten og har ringe betydning for et dyr, der lever i vand; 50-80 % er et skøn. Sørg for god luftcirkulation under låget, så dyret ikke indånder stillestående, fugtig luft, når det stikker snuden op.

Huden og skjoldet er bløde og uden hornplader, så dårligt vand giver hurtigt sår og infektioner. Vandkvaliteten er den vigtigste faktor i pasningen. Brug et kraftigt filter, kontrollér ammoniak og nitrit (skal være 0) og nitrat med en vandtest, og fjern foderrester.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandet skal være dybt, rent og varmt. Dybden er 30-40 cm til voksne dyr, så de kan svømme frit og nå overfladen med snuden. Unger startes i vand, der kun er 10-15 cm dybt, og dybden øges, efterhånden som de vokser og svømmer sikkert. Temperaturen er 25-28 °C (se Temperatur).

Arten er en kødæder og forurener vandet hurtigt. Vælg et kraftigt udvendigt filter, der filtrerer både mekanisk og biologisk; hellere for kraftigt end for svagt. Lad filteret køre ind i nogle uger, før dyret flytter ind. Udskift 25-30 % af vandet hver uge, og brug vandbehandler mod klor. Det nye vand skal have samme temperatur som karrets. Skyl filtermediet i vand fra karret, ikke fra hanen. Fodr gerne i et lille separat kar, så hovedkarret holdes rent. Sæt al elektrisk udstyr ved vandet til en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ). Hold vandets pH på 6,0-7,0.

LYS OG UVB

UVB er anbefalet, ikke strengt påkrævet. Arten er dagaktiv, men soler sig sjældent, så mange dyr bruger kun lidt tid under lampen. Alligevel giver UVB vitamin D3, som dyret skal bruge for at optage kalk. Brug et T5 HO-rør med reflektor over solpladsen ved vandkanten. Ferguson-zonen er ikke dokumenteret for arten; zone 2 er et skøn ud fra, at arten soler sig mindre end de fleste ferskvandsskildpadder.

Plastik og glas stopper UVB, og tæt net stopper en stor del. UVB-rør mister styrke og skal skiftes jævnligt. Lyset skal være tændt 11-13 timer i døgnet og slukkes om aftenen. På meget varme, solrige dage kan dyret få nogle timer udendørs i en flugtsikret dam med skygge.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

P. sinensis er hovedsagelig kødædende. Giv hele byttedyr: små fisk, rejer, krill, regnorme, vandsnegle, krebs og foderinsekter som fårekyllinger og græshopper, der snappes ivrigt, når de lander på vandet. Hele fisk, bløddyr og rejer har den rigtige balance af vitaminer og kalk. Færdigfoder til vandskildpadder kan supplere kosten, men mange dyr af arten æder det ikke.

Tilsæt kalk og vitaminer til fodringen, og giv insekterne kalk og vitaminer at æde i døgnet før, de fodres op. Mangel på kalk og D3 giver bløde knogler og misdannet skjold. Mangel på A-vitamin giver hævede, lukkede øjne, så hold kosten varieret. Unger fodres dagligt eller hver anden dag med mængder, de æder på nogle minutter, mens voksne fodres 2-3 gange om ugen. Overfodring giver for hurtig vækst, fedtlever og dårligt vand.

Dyret æder i vandet og er hurtigt og ivrigt. Giv mad med en lang pincet, ikke med fingrene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

P. sinensis er sky, men hurtig og stærk. Halsen er lang og bevægelig, og hovedet kan nå forbløffende langt tilbage langs skjoldet til den hånd, der holder dyret. Håndtér kun dyret, når det er nødvendigt: tag fat i bageste del af skjoldet med begge hænder, og hold dyret væk fra kroppen. Skjoldet er blødt og tager skade, hvis dyret tabes eller slås.

Dyret ligger meget stille nedgravet og er mest aktivt om dagen. Det er territorialt og kan skade artsfæller og andre dyr, så hold ét dyr pr. kar. Hannerne forfølger og bider hunnen i hoved, hals og ben under parring. Fisk, der er små nok, bliver spist.

Dyr fra nogle bestande kan afgive en ildelugtende væske fra porer langs skjoldets forkant, når det føler sig truet. Vask hænder før og efter kontakt med dyret og vandet, og lad ikke børn under 5 år røre det.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan være svært at bestemme hos unge dyr. Hannen er mindre end hunnen og har en længere hale. Dyrene er kønsmodne ved omkring 18-19 cm skjoldlængde, typisk efter 4-6 år (48-72 måneder). Kønnet bestemmes af generne, ikke af rugetemperaturen.

PARRING

Parringen foregår i vandet eller ved overfladen. Hannen holder fast i hunnens skjold med forbenene og bider efter hendes hoved, hals og ben, så hunnen kan få alvorlige sår. Hun skal have plads til at komme væk, og dyrene skilles ad, hvis hun jages uafbrudt. Hunnen kan gemme sæd i næsten et år efter parringen.

ÆGLÆGNING OG KULD

En hun lægger 8-30 æg pr. kuld og kan lægge 2-5 kuld om året. Æggene er kugleformede og omkring 20 mm. I naturen graves reden i sand eller mudder på bredden, og redehullet er omkring 8-10 cm bredt i åbningen. Giv hunnen en kasse eller en landdel med varmt, fugtigt sand, ellers lægger hun æggene i vandet, og de går til grunde.

INKUBATION

Æggene klækker efter 50-65 dage, hurtigere ved højere temperatur. 28 °C regnes som den bedst egnede konstante rugetemperatur, og ved den klækker æggene efter omkring 54 dage; 28-30 °C er et godt område. Konstante temperaturer på 24-34 °C bruges, men yderpunkterne stresser fostrene og kan give misdannelser. Læg æggene i fugtig vermiculit, omkring lige dele vand og vermiculit efter vægt, og hold fugtigheden jævn, så æggene hverken drukner eller tørrer ud. Æggene vendes ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Unger er omkring 25 mm og vejer omkring 3 g ved klækning. De lever af blommesækken i op til to uger og skal fra begyndelsen have rent, varmt vand (25-28 °C), blød sandbund og skjul. Start dem i lavt vand, 10-15 cm, og øg dybden, efterhånden som de vokser. Fodr dagligt eller hver anden dag med små rejer, orme, myggelarver og færdigfoder til unge skildpadder, tilsat kalk. Ungerne vokser hurtigt og skal have mere plads og dybere vand med få ugers mellemrum. Unger er særligt udsatte for skjoldinfektioner, så vandkvaliteten er afgørende.

Sundhed og typiske fejl

Bløddelsskildpadder skjuler sygdom, og huden og skjoldet er sårbare, fordi de ikke har hårde plader. Vej og mål dyret en gang om måneden, og før en logbog over vægt, appetit og adfærd.

Typiske problemer og fejl i pasningen: - Dårligt vand: giver hud-, skjold- og øjenbetændelser og bakterielle infektioner, som arten er særligt modtagelig for i intensiv opdræt. - Skader fra ru bund eller skarpe genstande: giver sår, der inficeres. Brug kun fint, vasket sand og glatte sten. - Brandsår fra vandvarmeren: afskærm altid varmeren. - Mangel på kalk og vitamin D3: giver blødt, misdannet skjold og knoglesygdom. - Mangel på A-vitamin: giver hævede, lukkede øjne, ofte på grund af ensidig kost. - Overfodring: giver for hurtig vækst og leverproblemer.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af Salmonella og smitte mennesker. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vandet og udstyret, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret. Efter et bid skal såret skylles under rindende vand i omkring fem minutter og rengøres med mild sæbe; søg læge ved dybe eller betændte sår.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har hævede øjne eller åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.